

A Fővárosi Ítéltábla dr. Gyurta Tibor Roland ügyvéd (fél címe 1) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (II.rendű felperes címe) II. rendű felpereseknek - a dr. Tímár Ágnes jogtanácsos által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű és a Gödér Károlyné dr. Balpataki Dóra jogtanácsos által képviselt II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen személyhez fűződő jogsértés megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2014. május 21. napján kelt 25.P.25.841/2012/18. számú ítélete ellen az I-II. rendű felperesek részéről 19. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy az I. és a II. rendű alperesek azon intézkedésükkel, amellyel az I-II. rendű felpereseket megakadályozták abban, hogy 2006. október 23-án a ... térre, az állami megemlékezés helyszínére menjenek, valamint, hogy az I. rendű felperes a ... utca és a Széchenyi utca kereszteződésében körbezárt tömegből szabadon távozhasson, megsértették az I-II. rendű felperesek személyes szabadsághoz fűződő személyiségi jogát.

Az I. rendű felperes perköltség fizetési kötelezettségét 10.000 (Tízezer) forintra, a II. rendű felperes perköltség fizetési kötelezettségét 30.000 (Harmincezer) forintra; az I. rendű felperes illeték fizetési kötelezettségét 12.000 (Tizenkettőezer) forintra, a II. rendű felperes illeték fizetési kötelezettségét 36.000 (Harminchatezer) forintra leszállítja; a további 24.000 (Huszonnégyezer) forint kereseti illetéket az állam viseli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az I. rendű felperes 5.000 (Ötezer), a II. rendű felperes 10.000 (Tízezer) forint fellebbezési eljárási költséget köteles - 15 napon belül - megfizetni személyenként az I-II. rendű alpereseknek.

A le nem rótt 96.000 (Kilencvenhatezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

... téren 2006. október 23-án, 3 órától kezdődően a rendőrség, az akkor napok óta tartó tüntetést feloszlatta. A tér kiürítését követően a ... vezetője személy- és létesítménybiztosítási intézkedést rendelt el, ennek végrehajtásaként a tér egy része a nyilvánosság elől lezárásra került. 2006. október 23-án reggel 8 órát követően 9 óra 25 percig bezárólag a ... utcában 50-80 fős tömeg alakult ki, akik

korábban a ... térre meghirdetett állami ünnepségre kívántak bejutni. A rendőrségi kordon miatt az összegyűlt tömeg hangos nemtetszését nyilvánította ki. Miután a tömeg felszólításra nem hagyta el a helyszínt, a rendőrség a 9 óra 26 perckor elrendelt paranccsal megkezdte a tömeg oszlatását. Az I-II. rendű felperesek az oszlatás megkezdésekor a tömegben tartózkodtak, a ... térre kívántak bejutni a meghirdetett ünnepségre. A rendőrség ezt követően a ... utcában lévő tömeget csapaterő alkalmazásával a ... utcából a ... utca irányába szorította ki. Az oszlatásokban mind az I. rendű, mind a II. rendű alperes állományába tartozó rendőrök részt vettek. Az I-II. rendű felperesek a tömegoszlatás során a rendőrökkel fizikai kapcsolatba nem kerültek.

A Fővárosi Bíróság a 24.K.35.639/2006/25. ítéletével azt állapította meg, hogy a ... utca vonatkozásában az oszlatás elrendelése nem volt jogellenes, ezen ítéletet a Legfelsőbb Bíróság Kvf.IV.37.690/2009/7. szám alatt hatályában fenntartotta. A Fővárosi Bíróság 20.K.32.481/2007/134. számú ítéletével megállapította, hogy a ... utca - ... utca vonalában elrendelt oszlatás jogellenesen történt. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Kfv.37.267/2012/9. számú ítéletével a Fővárosi Bíróság ezen ítéletét hatályában fenntartotta.

Az I-II. rendű felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az I-II. rendű alperesek megsértették a személyes szabadsághoz, valamint a gyülekezéshez fűződő jogukat. Kérték, hogy a bíróság kötelezze az I-II. rendű alpereseket személyenként 250.000 forint kártérítés és járulékai megfizetésére. Előadták, hogy a ... téren tartott állami megemlékezésre igyekeztek, amelyben az I-II. rendű alperesek intézkedése megakadályozta őket, és az ennek során elszenvedett lelki trauma megalapozza a nem vagyoni kártérítés iránti igényüket. Az I-II. rendű alperesek elévülési kifogása kapcsán előadták, hogy az elévülés a perbeli esemény idején hatályban volt, a Pogári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 326. § (2) bekezdése értelmében 2006. október 23. napja és a 2011. december 8. közötti időben nyugodott, ugyanis ekkor kerültek abba a helyzetbe, hogy kártérítési igényüket érvényesítsék, ugyanis a ... utca - ... utca vonalában elrendelt oszlatás jogellenességét megállapító ítélet ekkor emelkedett jogerőre.

Az I-II. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték. Álláspontjuk szerint a ... utcai oszlatás elrendelése jogszerű volt, az oszlatás során nem sértették meg az I-II. rendű felperesek személyhez fűződő jogait. Az I. rendű alperes hivatkozott arra is, hogy a II. rendű alperes alárendeltségében hajtotta végre feladatait, az állományába tartozó rendőr nem foganatosított rendőri intézkedést az I-II. rendű felperesekkel szemben. Álláspontjuk szerint az I-II. rendű felperesek kártérítési követelése elévült. Vitatták a kártérítési igény összecszerúségét is.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, kötelezte az I-II. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg az I-II. rendű alperesek részére személyenként 42.500 forint perköltséget. Rendelkezése szerint a le nem rótt 102.000 forint illetékből az I-II. rendű felperesek személyenként 51.000 forintot kötelesek az államnak megfizetni. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a II. rendű felperes által is elismert, a terület elhagyására vonatkozó rendőri felszólítást az I-II. rendű felperesek nem vonhatták kétségbe. Kiemelte: az I-II. rendű felperesek személyesen adták elő, hogy a rendőrök nem foganatosítottak velük szemben intézkedést, jogellenes magatartásként így semmiféle kényszerintézkedés nem merülhetett fel, kizárólag az I-II. rendű felperesek ... térre való eljutásának akadályozása. Utalt arra is, hogy az I-II. rendű felperesek a helyszínt maguk hagyták el, az I. rendű felperes a ...hoz, míg a II. rendű felperes a párjához ment. Az I-II. rendű alperesek által a ... tér lezárásával kapcsolatban tett intézkedés ugyanakkor nem volt indokolatlan és jogellenes, ugyanis a ... tér kérdéses része a nyilvánosság elől a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 37. § e) pontja alapján lezárásra került. Az I-II. rendű alperesek terhére sem aránytalan, sem szükségtelen intézkedés nem volt megállapítható, az eljárásuk sem jogellenes, sem személyiségi jogokat sértő

nem volt, így a jogsértés megállapítására irányuló keresetet az elsőfokú bíróság elutasította. Kiemelte: jogellenes magatartás hiányában az I-II. rendű felperesek kártérítési követelése sem foghatott helyt. Ezen túlmenően utalt arra is, hogy az I-II. rendű felperesek nem vagyoni kára a károkozással egyidejűleg, 2006. október 23-án bekövetkezett. A I-II. rendű felperesek keresetüket 2012. december 7-én terjesztették elő, így kárigényük elévült, ugyanis az általuk állítottak nem eredményezik az elévülés nyugvását, a perben állított jogsérelem a hivatkozott közigazgatási per lefolytatása nélkül is vizsgálható lett volna.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I-II. rendű felperesek terjesztettek elő fellebbezést, elsődlegesen annak megváltoztatásával a keresetüknek helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérve. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság jogsértő módon hagyta figyelmen kívül a Kúria által hatályában fenntartott azon közigazgatási ítéletet, amely szerint a ... utcai oszlatás elrendelése jogellenesen történt. Az I-II. rendű alperesek maguk sem hivatkoztak arra, hogy az I-II. rendű felperesek bármilyen jogsértő, a rendőri fellépéssel ellenszegülő magatartást tanúsítottak volna, így indokolatlan, jogsértő, az Rtv. 15. § (1) bekezdésébe ütköző módon szükségtelen és aránytalan intézkedés volt a ... tértől jóval távolabb lévő területen az elvonuló tömeget körbezárni, feltartóztatni, ezáltal szabad mozgásában korlátozni. Az I. rendű felperes ezen körbezárás elszenvedője volt, ezért a személyes szabadságához fűződő joga egyértelműen sérült. A II. rendű felperes félelme következtében távozott a helyszínről, az ő szabad mozgása is behatárolt és determinált volt, amelyre tekintettel az ő személyi szabadságához fűződő joga is sérült. Álláspontjuk szerint ezen túlmenően szükségszerűen sérült a gyülekezési joguk, valamint kiszolgáltatott helyzetük miatt az emberi méltóságuk is. Fenntartották azon álláspontjukat, amely szerint az elévülés nyugodott, ugyanis a korábban született ítéletek a perbeli oszlatás jogszerű voltát erősítették meg, az I-II. rendű felperesek csak a hivatkozott ítéletről való tudomásszerzéssel kerültek abba a helyzetbe, hogy a jogellenes magatartásról tudomást szereztek, ennek hiányában a rendőri intézkedések teljességét nem láthatták át.

Az I-II. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

Az I-II. rendű felperesek fellebbezése részben, a következők szerint megalapozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében felülbírált [Pp. 228. § (4) bekezdés]. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az I-II. rendű felperesek fellebbezésének korlátai között felülbírálván [Pp. 253. § (3) bekezdés] megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást az érdemi döntéshez szükséges mértékben feltárta, azonban a keresetet teljes egészében elutasító érdemi döntésével a Fővárosi Ítéltábla nem minden tekintetben értett egyet.

A jogvita elbírálása szempontjából irányadó régi Ptk. 75. § (1) bekezdése alapján, a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A régi Ptk. 76. §-a szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése.

A 2006. október 23-án hatályos, a gyülekezésről szóló 1989. évi III. törvény (Gytv.) 2. § (1) bekezdése alapján, a gyülekezési jog gyakorlása keretében békés összejövetelek, felvonulások és tüntetések tarthatók, amelyeken a résztvevők véleményüket szabadon kinyilváníthatják.

A Kúria Kfv.37.267/2012/9. számú határozata alapján jelen perben az nem tehető vitássá, hogy a ... utcai oszlatás elrendelése jogellenesen történt. Ezen határozat alapján egyrészt az állapítható meg a későbbi vizsgálatok eredményeként, hogy 2006. október 23-án az I-II. rendű felperesek tartózkodási helyeül is szolgáló ... utca - ... utca kereszteződésénél sem spontán, sem bejelentett demonstráció nem zajlott, az ott levő személyek alapvetően az állami megemlékezés ... téri helyszínére kívántak bejutni, amelyre azonban az I-II. rendű alperesek nem adtak lehetőséget, a tömeget körülvették és feloszlatták, amely magatartást utóbb a bírói fórumok jogellenesnek minősítettek. Másrésről a határozatból arra is lehet következtetni, hogy nem került sor olyan magatartás tanúsítására, amely indokolta a rendőrség fellépését. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben mindebből arra vonható következtetés, hogy az I-II. rendű felperesek személyes szabadságát az I. és a II. rendű alperesek megsértették a ... térre való bejutás megakadályozásával, az I. rendű felperes vonatkozásában - a II. rendű felperes személyes előadása szerint (10. sorszámú jegyzőkönyv 5. oldal) még ezt megelőzően elhagyta a helyszínt - a későbbi körülzárással, továbbá ezek elrendelésével.

A Fővárosi Ítéltábla ezért ezzel a tartalommal a személyes szabadsághoz fűződő jog megsértésének tényét, a régi Ptk. 84. § (1) bekezdésének a) pontja alapján megállapította.

Abban a tekintetben azonban nem lehetett alapos az I-II. rendű felperesek keresete, hogy az I-II. rendű alperesek magatartása a gyülekezéshez fűződő jogukat is megsértette volna. Az állami ünnepségen részt venni szándékozó, a rendőri intézkedés következtében feltorlódó tömeg tagja ugyanis nem minősül tömegdemonstráció résztvevőjének, az esemény nem tartozik ezért a Gytv. hatálya alá, ebből következően a szabad mozgásában akadályozott I-II. rendű felperesek gyülekezési joga nem sérült.

Nem foghatott helyt az I-II. rendű felperesek emberi méltósága megsértésére alapított keresete sem, ugyanis a perben nem nyert igazolás olyan, az I-II. rendű felperesekre gyakorolt közvetlen rendőri intézkedés, amelyre tekintettel az I-II. rendű felperesek emberi méltóságának sérelme megállapításra kerülhetett volna. Az I-II. rendű felperesekkel szemben a rendőri szervek részéről olyan közvetlen intézkedés és beavatkozás sem történt, amit megaláztatásként élhettek meg, a helyszínt önként elhagyták. Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az emberi méltóság megsértését sem látta megállapíthatónak az elbírálásnál alkalmazandó régi Ptk. 76. §-a alapján.

Az I-II. rendű alperesek előzőekben kifejtett jogellenes magatartása miatt az I-II. rendű felperesek nem vagyoni kárának megtérítését az elévülési időn belül a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése és 355. § (4) bekezdése alapján igényelhették. A régi Ptk. 360. § (1) bekezdése szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. Az I-II. rendű felperesek kártérítési igényének elbírálásánál a régi Ptk. 324. § (1) bekezdése az irányadó, amely szerint a követelések öt év alatt elévülnek, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

Megállapítható, hogy az I-II. rendű felperesek számára az I-II. rendű alperesekkel szemben a személyes szabadságuk jogellenes korlátozásából eredő kártérítési igény 2006. október 23-án vált esedékessé, így akkor a régi Ptk. 326. § (1) bekezdése alapján az elévülés megkezdődött. Ehhez képest öt éven belül, 2011. október 23. napjáig érvényesíthették volna kárigényüket bírósági úton. Hivatkozásuk szerint az elévülés azonban a ... utcai oszlatás elrendelésének jogellenességét megállapító jogerős ítélet meghozataláig, 2011. december 8. napjáig nyugodott.

Az elévülés nyugvása kapcsán a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy van-e olyan menthető ok, amely miatt a jogosult a követelését a régi Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti elévülési időn belül nem tudta érvényesíteni. Az I-II. rendű felperesek számára 2006. október 23-án ismertté vált az a körülmény, hogy a ... térre nem tudtak eljutni, az intézkedést elrendelő, illetőleg foganatosító I-II. rendű alperesek személye is ismert volt előttük, így nem volt akadálya annak, hogy nem vagyoni kártérítési igényüket az általános elévülési időn belül az I-II. rendű alperesekkel szemben érvényesítsék. A ... utcai oszlatás elrendelése jogellenességének megállapítása iránti közigazgatási eljárás kezdeményezése nem tekinthető olyan menthető oknak minősülő akadálnak, amelynek következtében az I-II. rendű felperesek a követelésüket objektív okból ne tudták volna érvényesíteni. A közigazgatási per kezdeményezése ugyanis a kártérítési per megindítását semmilyen módon nem akadályozta, a közigazgatási per jogellenességet megállapító eredménye a kártérítési igény érvényesítésének - amint arra az elsőfokú bíróság is helyesen mutatott rá - nem előfeltétele, az I-II. rendű alperesek intézkedésének jogellenességét megállapító döntés megismerése a károsultak részéről, illetőleg a megismerésig eltelt idő nem minősül olyan menthető oknak, ami az elévülés nyugvását eredményezné.

Mindezekből következően az I-II. rendű felperesek 2012. december 7-én előterjesztett kártérítési követelése elévült, az érdemben nem volt vizsgálható, az elévült követelést pedig bírósági úton érvényesíteni nem lehet [rég Ptk. 325. § (1) bekezdés], ezért ebben a részében a kereset elutasításának volt helye.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, míg az ezt meghaladó rendelkezések tekintetében azt helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a részben megváltoztató rendelkezés következtében a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint, a pernyertesség-pervesztesség arányára tekintettel a perköltség fizetési kötelezettségre vonatkozó rendelkezéseket is megváltoztatta. A Fővárosi Ítéltábla tekintettel volt arra is, hogy személyiségvédelmi perben több polgári jogi igény együttes érvényesítésekor az eljárási illeték alapjául a kártérítési követelés szolgál. Az eljárási illeték alapjául a meg nem határozható pertárgyérték - mint az adott esetben - akkor vehető figyelembe, ha az így számított érték meghaladja a kártérítési követelést. Az objektív igények tekintetében való pernyertesség arányát azonban a perköltség viselésénél értékelni kell.

A jogsértés részbeni megállapítása pertárgyértékhez viszonyított aránya alapján, a Fővárosi Ítéltábla a perköltség, illetőleg a kereseti illeték viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdésének második mondata szerint határozott, az I-II. rendű felperesek perköltség és illeték fizetési kötelezettségének eltérő mértékben történt csökkentését az indokolta, hogy a körbezárással elkövetett jogsértés kapcsán kizárólag az I. rendű felperes minősül pernyertesnek, a II. rendű felperes nem.

A fellebbezés nagyobb részben nem vezetett eredményre, az I-II. rendű felperesek - a II. rendű felperes nagyobb arányú vesztességére tekintettel eltérő arányban - kötelesek a másodfokú eljárásban is irányadó Pp. 81. § (1) bekezdése és 86. § (3) bekezdése alapján - az objektív igények tekintetében való pernyertesség arányát is értékelve - az I-II. rendű alperesi jogi képviselők 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései szerint megállapított munkadíjából álló fellebbezési eljárási költség megfizetésére.

Az I-II. rendű felperesek személyes költségmentességére és az I-II. rendű alperesek személyes illetékmentességére tekintettel a le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2015. március 27.

Dr. Sággy Mária s. k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s. k.
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s. k.
bíró